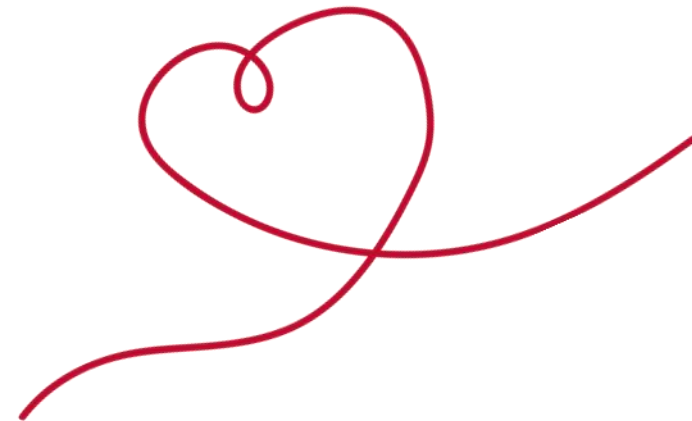

Skola och utbildning

Dagens program

- FUB:s arbetsgrupp för skola och utbildning
- Vad är på gång inom skolområdet?
- Utbildning efter gymnasieskolan/gymnasiesärskolan
- Digital delaktighet- DigiJag

FUB:s arbetsgrupp för skola och utbildning

Den som har intellektuell funktionsnedsättning har rätt till utbildning genom hela livet.

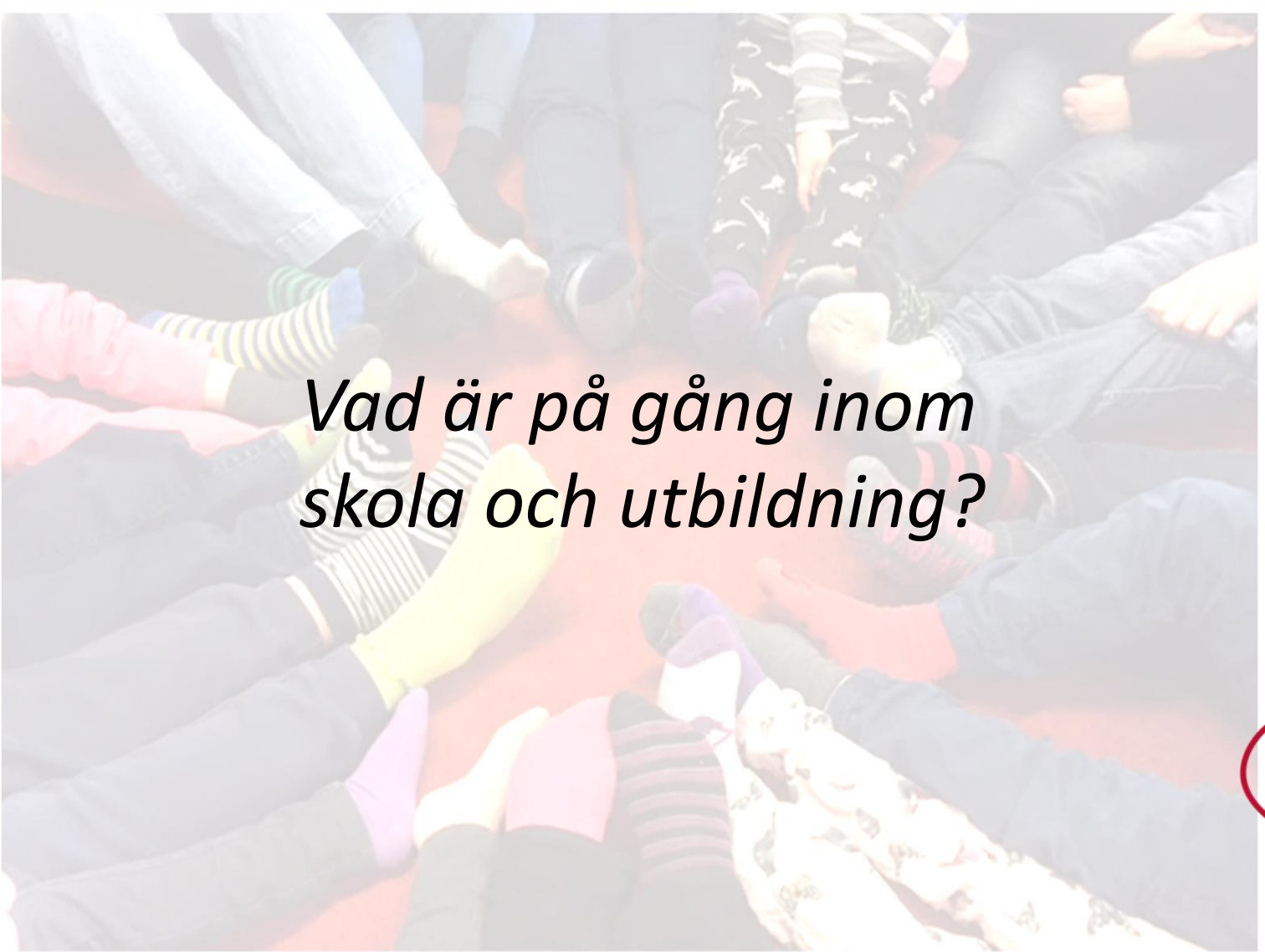
Alla har rätt att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar, behov och villkor.

Skolan ska ge kunskap och rusta för framtiden.

Därför arbetar FUB för rätten till delaktighet och valfrihet i skola och utbildning

- 4-6 möten per år
- Skolenkät 2022
- Öppet digitalt skolforum 30/11
- Digital delaktighet
- Utbildning efter gymnasieskolan/anpassad gymnasieskola
- Utvecklar FUB:s ställningstaganden inom utbildningsområdet
- Bevaka/besvara remisser och lagförslag

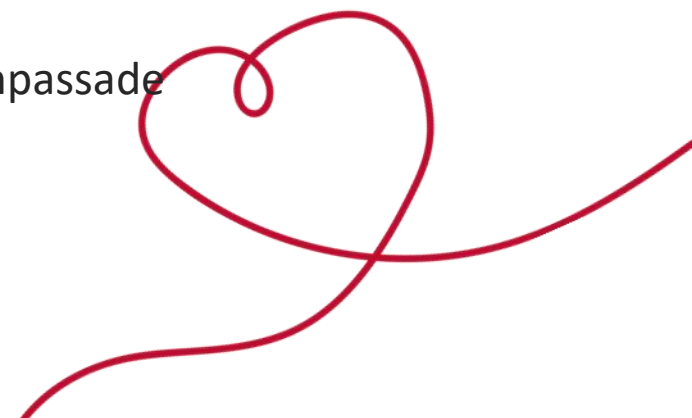

*Vad är på gång inom
skola och utbildning?*

Stärkt elevhälsa och nytt namn på särskolan

- Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal.
- Elevhälsan ska vara en del av **skolans systematiska kvalitetsarbete** och det förtydligas i skollagen att den ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när det behövs.
- Det införs också krav på att det ska finnas **tillgång till specialpedagog eller speciallärare** för elevhälsans specialpedagogiska insatser.
- Vidare byter grundsärskolan, gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning namn till **anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och komvux som anpassad utbildning**.
- Benämningen **träningsskola tas bort** och elevens val avskaffas i den anpassade grundskolan.
- Uttrycket utvecklingsstörning ersätts i skollagen av **intellektuell funktionsnedsättning**.

Påverkan ger resultat!

Therese Wappsell, Inre ringen, pratade om att få en diagnos – och om att få ett arbete.

Rasmus Westlund berättade om sin tid i särskolan. Han blev mobbad och att han gick i särskolan användes av mobbarna. Både han och **Leo Lusth** har arbetat för att särskolan ska byta namn.

Ändrade kursplaner – Grundsärskola/anpassad grundskola och specialskola

De huvudsakliga förändringarna är att:

- fakta och förståelse betonas mer och antalet mål begränsas
- skillnaden mellan stadier i det centrala innehållet blir tydligare
- kunskapskraven blir mindre detaljerade
- ämnesinnehållet blir tydligare i grundsärskolans ämnesområden
- **kursplanerna i grundsärskolan samordnas- både med varandra och med de reviderade kursplanerna för grundskolan och specialskolan**

De ändrade kursplanerna träder i kraft den 1 juli 2021 men ska tillämpas första gången på utbildning från och med höstterminen 2022.

Garanti för tidiga stödinsatser

- Garantin för tidiga stödinsatser (läsa- skriva- räkna - garantin) införs nu även i den grundsärskolan/anpassade grundskolan och för de elever i specialskolan som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt den anpassade grundskolans kursplaner.

Ändringarna börjar gälla den 1 juli 2024.

Vill du se alla aktuella ändringar:

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/aktuella-regeländringar>

Påverkan ger resultat!

....tyvärr omfattas inte grundsärskolan av den så kallade Läsa-skriva-räkna-garantin. FUB anser att tidiga insatser även behöver komma denna elevgrupp till gagn och hoppas därmed att det kommer föreslås av den statliga utredning som just nu utreder frågan.....

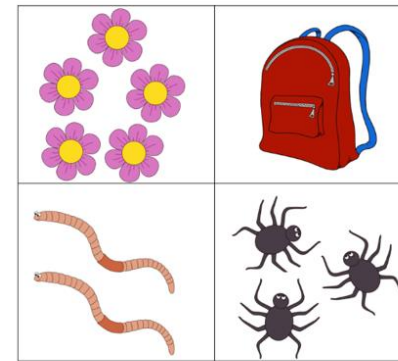

FUB på möte med utbildningsministern

- Vad ser ni?
- Hur många ser ni av varje?
- Finns det fyra maskar?
- Vilka varor finns det flest av?

6a

6b

Mer på gång.....

- Ny timplan för grundsärskolan
- Kompetensutveckling för lärare och elevassistenter
- Specialpedagogiska skolmyndigheten ska tillsammans med Statens skolverk genomföra kompetensutvecklingsinsatser för personal som arbetar med elever som läser enligt grundsärskolans eller gymnasiesärskolans läroplaner och inom komvux som särskild utbildning
- Kompetensutvecklingsinsatser inom ramen för alternativ och kompletterande kommunikation
- Specialpedagogiska skolmyndigheten ska inom ramen för sina kompetensutvecklingsinsatser i alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) genomföra kompetensutvecklingsinsatser som syftar till att utveckla den kommunikativa miljön genom digitala lärverktyg eller digitala hjälpmedel i grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Komvux som särskild utbildning (Komvux som anpassad utbildning)

- Särsvux/läsvux upphörde den 1 juli 2020 och blev komvux som särskild utbildning.
- Avsikten med förändringen är att förbättra utbildningen och ge tillgång till mer resurser för målgruppen vuxna studerande med en intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada.
- Stödja kommunerna i deras skyldighet att erbjuda komvux som särskild utbildning
- Skolverket har tagit fram olika yrkespaket
- Bättre tillgång till studie- och yrkesvägledning

Komvux som särskild utbildning (Komvux som anpassad utbildning)

- Kommunerna har skyldighet att tillhandahålla komvux som särskild utbildning på grundläggande nivå och gymnasial nivå.
- Bestämmelserna om **extra anpassningar** gäller men däremot inte bestämmelserna om särskilt stöd
- Varje kommun ska aktivt informera om möjlighet att delta i vuxenutbildning.
- Den som påbörjar vuxenutbildning ska också bli erbjuden att **träffa studie- och yrkesvägledare.**
- För varje elev ska det upprättas en **individuell studieplan**

Komvux som särskild utbildning - Flera hinder på vägen till och under studier

Skolverket rapport 2021

- Antalet elever minskade med 34 procent mellan 2007 och 2020.

Orsaker:

- Skollagens krav på kunskapsutveckling och progression för eleverna både på grundläggande och gymnasial nivå
- Eleven ska ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen istället för att som tidigare ha förutsättningar att följa den.
- Allt färre kommuner anordnar komvux som särskild utbildning och tillgången till utbildningen har därmed minskat för delar av målgruppen
- Allt fler kommuner köper utbildning av andra kommuner

Täby lägger ner kurser för personer med IF

Fler möjligheter att plugga vidare efter gymnasiesärskolan och större resurser – det var målet när lärvux blev en del av komvux. I Täby blev det precis tvärtom. Kommunen tog bort allt utom yrkesutbildningen.

När lärvux blev komvux tog Täby kommun i norra Storstockholm bort nästan hela kursbudet. I stället för fler kurser och bättre resurser fick de som sökte veta att kursen hade utgått. Det skedde utan förvarning och utan att någon analys hade gjorts av underlaget.

– Detta är tvärsen mot regeringens mål med reformen, säger Robert Öberg, skolpolitiskt sakkunnig på riksförbundet FUB.

Och Skolverket håller med.

Skulle ge ökat utbud

Den som gått gymnasiesärskola saknar ofta bra möjligheter att studera vidare. För många har lärvux varit enda möjligheten till vidareutbildning. När lärvux år 2020 blev en del av komvux och nu kallas för komvux som särskild utbildning var regeringens mål tydligt: "Avsikten med förändringen är att förbättra utbildning-

en och ge tillgång till mer resurser för målgruppen vuxna studerande med en intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvat hjärnskada."

Som en del av förändringen satsades det även på yrkesinriktade utbildningar inom komvux.

Många var positiva till satsningen, bland annat riksförbundet FUB som länge efterfrågat fler utbildningsmöjligheter för personer med IF.

TEXT: MAGNUS CARLSTEDT, RESEARCH: ROBERT ÖBERG, ILLUSTRATION: EMMA HANQUIST

Fler hinder:

Kommuners olika bedömningar av målgruppens behov av färdtjänst för studier inom komvux som särskild utbildning skapar både ekonomiska och organisatoriska hinder för målgruppen att studera.

Bristande möjligheter till studiefinansiering är ett stort problem för målgruppen och leder till att många väljer bort komvux som särskild utbildning.

Vid avsikt till studier drabbas målgruppen ofta av avslag på ansökningar om aktivitetsersättning, sjukersättning, aktivitetsstöd och assistansersättning eller ekonomiskt bistånd för studier, alternativt av att dessa ersättningar blir indragna under pågående studier.

Påverkan ger resultat!

Dagens Samhälle

Debatt

Är inte digital delaktighet lika viktigt för alla, Ekström?

Måste personer med intellektuell funktionsnedsättning skriva in sig på förskolan för att kunna utveckla digital kompetens. Det frågar företrädare för Riksförbundet FUB, Svenska Downföreningen, Autism- och Aspergerförbundet med flera, med anledning av att utbildningen anpassad it vid Mora Folkhögskola är nedläggningshotad.

Publicerad: 12 februari 2020, 05:05

PRESSMEDDELANDE - 10 MARS 2020 15:43

Kursen Anpassad IT vid Mora folkhögskola blir kvar nästa läsår

Region Dalarna arbetar för att få fram en långsiktig finansiering av kursen Anpassad IT. "Det är viktigt att unga vuxna med särskilda behov har möjligheter att utveckla sina digitala kunskaper, därför är vi är angelägna om att utbildningen ska finnas kvar", säger Malin Lagergren, förvaltningschef kultur- och bildning, Region Dalarna.

Folkhögskolan

Folk
bildnings
— rådet

Folkhögskolans deltagare med intellektuell funktionsnedsättning

— Rapport till regeringen 2022

Folkhögskolan har unika möjligheter till vidare studier och ett meningsfullt sammanhang för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Utbudet av kurser för personer med IF stadigt minskat samtidigt som fler söker sig till folkhögskolan för att få studera efter gymnasiesärskolan.

Många folkhögskolor tvingas säga nej till sökande på grund av bristande resurser.

Flera folkhögskolor berättar om att personer med IF ibland tvekar och tackar nej till plats för att inte riskera att få sitt stöd enligt LSS omprövat.

Min digitala livsplattform – Digi-JAG

En digital kognitiv tillgänglig lärmiljö

Projektet har utvecklat en digital miljö för att mötas, dela och ta emot information.

DigiJag är utvecklad tillsammans med deltagarna på utbildningen Anpassad IT, Mora folkhögskola

DigiJag- är ett digitalt verktyg för självständighet och delaktighet.

Vill du prova DigiJag?

Webbadress: <https://www.digijag.se/>

Användarnamn: demo

Lösenord: demo

Vill du veta mer eller har frågor:

Kontakt: kerstin.gatu@morafhsk.se robert.oberg@fub.se

